Nem pihen a becsei gáz-kitörés

A jugoszláviai Becse határában immár két hónapja dühöngő földgázkitörés újabb meglepetéssel szolgált. Félórára úgy tűnt, mintha megszűnt volna a 150 méter átmérőjű „vulkán", működése. Ezután váratlanul kisebb épület nagyságú földdarab repült magasba a kráterből. A földdarab „körülsétálta" a vulkánt végül pedig lehullott középen. Azóta újból dübörgésszerű morajt hallat a kitörés és híg sarat lövell 20—25 méter magasba.

A vajdasági tartományi kormány újból megtárgyalta a becsei földgázkatasztrófa körülményeit. Megállapította, hogy a földgázkutatásokat végző Naftagas Vállalat külföldről is segítséget kért — így többek között a Szovjetuniótól, Franciaországtól, Magyarországtól, az Egyesült Nemzetek Szervezetétől. A vállalat minden új fúrásnál leállította a munkát, hogy elegendő szakember, anyagi eszköz és felszerelés álljon rendelkezésre a kitörés elfojtásához. A nehézségek azonban így is felmérhetetlenek, mert nem lehet előre tudni és még kevésbé szabályozni a kitörés irányát és erejét. Becsén egyetlen eddig bevált módszert sem lehet alkalmazni, mert nemcsak hogy Jugoszláviában nem fordult elő hasonló jellegű kitörés, de a nemzetközi szakirodalomban sem található megoldás az effajta gázfeltörés megfékezésére. Elképzelhető, hogy szükségessé válik a lakosság kitelepítése a földgázkitörés környékéről. (MTI)

Zolnai Béla
(1890—1969)

A szegedi egyetem egykori neves professzorát, az irodalomtudományok doktorát ma helyezik végső nyugalomra Budapesten, a Farkasréti temetőben. Szegeden 1925-től 1940-ig volt a Bölcsészettudományi Kar francia tanszékének vezető tanára, és Szeged szellemi életében nagy szerepet játszott országos jelentőségű Széphalom című folyiratával, a Délmagyarországban megjelent cikkeivel.

Irodalomtörténeti, nyelvészeti tanulmányai révén európai hírre tett szert, és az Études Françaises (Francia tanulmányok) cím alatt megjelent tanítványainak diszszertációiról a külföldi szakfolyóiratokban elismerő kritikák jelentek meg. Tanítványaitól — kik rajongva tisztelték és szerették — magas fokú ízlést és tudást követelt. Tanszékén mindvégig igazi, demokratikus légkör uralkodott. Tanítványa volt Radnóti Miklós (1930—1934), ki volt professzora egyik könyvéről (Szóhangulat és kifejező hangváltozás) 1940-ben elragadtatással ír a Nyugat-ban: „Ritkán adatik költőnek élvezetesebb olvasmány ennél a könyvnél. Olyan jelenségeket fejteget és határoz meg, melyeket tudatosan vagy ösztönösen eddig is tudott, élt velük, s amelyek legjobban érdeklik, hisz anyagának, a nyelvnek esztétikai, a költőt elsősorban érdeklő megnyilvánulásai."

Juhász Gyulával Szegeden meleg barátságba került, ki gyakran felkereste Bocskai utcai lakásában. E sorok írója, ki azzal dicsekedhetik, hogy tanítványa volt és később barátja, és aki nagyon sokat köszönheti neki, elboruló szívvel látta egy-egy látogatás alkalmával, hogy a „mester" súlyos betegségében mivé lett, és Juhász Gyula egy versét kellett idéznie:

„Még élt... A színek és fények törött szemében
Fakón ködlöttek... Még élt, és búsabb volt, mint egy halott."

Az alkotó élet egyetlen jutalma, hogy a halál nem tud rajta diadalmaskodni. Az alkotó műveiben a halálon túl is él.

Madácsy László

Zenei naptár

Mai magyar szerzők művei

A Zeneművészeti Szakiskola keddi zenei bemutatója a fiatalságot ismertette meg a hazai avantgarde néhány érdekes és újszerűségében valóban meghökkentő kamarazenei alkotásával. Az előadás központjában két Szegedről indult fiatal, *Matuz* István (fuvola) és *Schmidt* Eleonóra (zongoraművész) vállalkozott a technikailag rendkívül igényes, punktnalista muzsika tolmácsolására.

A fuvola új oldaláról mutatkozik be: kifejezési skálájában sajátos zörejekre figyelhettünk fel, amelyek a ritmusok élességét fokozták. Ezekhez járult a dinamikai árnyalatok sokasága a „muzsikáló" hosszabb-rövidebb szünetek. A régi értelmű motívum itt megszűnt, nagyobb lélegzetű tételszakaszok helyére ötletek és aforisztikus formák kerültek. Ennek a zeneszerkesztő technikának ma francia földön és Olaszországban élnek iránytmutató mesterei, mint az ebben az évadban Budapesten is járt Pierre *Boulez* és az olasz Goffredo *Petrassi*. Ők az ifjú magyar zeneszerzőgárda legmegbecsültebb mintaképei.

A zenei hangulatkeltés helyett sistergő, robbanó feszültséggel, de helyenként mélységével és drámai hajszájával ragadott meg *Sári* László fuvola és zongorára írt *Pezzo concertanto* című darabja. A zongora is színhatások, kemény ritmusok tömegével „borzolta fel" a hallgatók képzeletét. De az új anyag sem homályosította el a muzsikát. Hasonló érzésünk volt *Vidovszky* László *Versus Nr. 2.* című műve hallgatásánál. A zene itt is megtalálható, ami annál meglepőbb, miután a zenei elemeket a fuvola magában — kíséret nélkül — szólaltatta meg. Magvas kompozíció *Jenei* Zoltánné, aki a francia színhatású, s Boulez-re emlékeztető művek után kóstolót adott az olasz iskola talán „dallamos" irányából. *Solilaquim Nr. 1.*-nek nevezett műve a ragyogó fuvolistának bő alkalmat adott virtuóz színkeverésre. Matuz István uggesztív lendületű előadása itt kulminált. Kissé szétesőbb *Rózmann* Ákos *Improvizáció*-i, amelyek nem adnak ötletekből szőtt, meggyőző zenei folyamatot. *Papp* Zoltán ugyancsak *Improvizációk*-ban próbálta a fuvola hangszínéhez illeszkedő mondanivalóját megformálni.

Az új kísérletezés hatását nem kis mértékben a kiváló előadásnak köszönheti. Az előadók végül a klasszika sima, nyugodt atmoszférájában billentették helyre a felzaklatott kedélyeket. *Veracini Largo*ja után különösen megható volt *Bach fuvolaszóló-szonátá*jának egy tétele.

Szatmári Géza

Katolikus papok gyűlése

Tegnap a Hazafias Népfront szegedi bizottságának székházában gyűlést tartott az Országos Béketanács katolikus bizottságának Csongrád megyei csoportja. A gyűlésen megjelent dr. Udvardy József csanádi püspök és dr. Rátkai János, a megyei egyházügyi hivatal tanácsosa is.

Berkecz József csongrádi esperes-plébánosnak, a gyűlés elnökének megnyitó szavai után Matolcsy Károly, az MTI külpolitikai szerkesztője, a Magyar Nemzet rovatvezetője tartott előadást a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről, majd méltatta a béke-világmozgalom két évtizedes eredményeit. Dr. Száva János miskolci apátkanonok az Országos Béketanács katolikus bizottságának nevében köszöntötte a megjelenteket és kívánt békemunkájukban további sikereket.

Csongrád megye öröme és gondja
Megjelent a Pártélet júniusi száma

A KB folyóiratának most megjelent száma dokumentumként közli *Kállai* Gyula előadását a szocialista állami élet fejlődésének időszerű kérdéseiről.

Dr. Molnár László cikkében a szociológiának a politikai vezetésben betöltött szerepét, módszereit, s a lehetséges eredményeket foglalta össze.

A szocialista demokratizmus kibontakozásáról két cikk is született. *Pozsgay* Imre a pártdemokrácia erősítését, mint a szocialista demokrácia kulcskérdését világítja meg. *Buza* Márton tanulmányában — ezt mintegy kiegészítve — az üzemi demokrácia mechanizmusáról, a szakszervezeti munka új vonásairól ír.

Az utóbbi esztendő egyik sokat vitatott fogalmával, az „emberarcú" szocializmus hirdetőivel vitatkozik *Ács* Ferenc írása, amely a hatalom, a politika és az erkölcs összefüggéseit világítja meg a propagandisták számára.

Dr. Sághy Vilmos miniszterhelyettes cikkében sok hasznos gondolatot ad az élelmiszergazdaság vertikális kapcsolatainak erősítéséről.

Új, illusztrált sorozatot indít a Pártélet a szocialista képzőművészeti hagyományok ápolására. Az első írás a századforduló idején, Kernstok, Munkácsy, Révész korába kalauzolja el az olvasót. A könyvszemle rovatból kiemeljük a marxizmus klaszszikusainak most megjelent műveiről szóló összefoglalót.

Bőséges, érdekes Csongrád megyei olvasnivalót is találhatunk a júniusi számban. *Dr. Komócsin* Mihály, a megyei pártbizottság titkára cikkében a tanyavilág társadalmi és politikai gondjairól, s a tennivalókról ír. *Kaczúr* István a Szegedi Konzervgyár pártéletét elemzi az új gazdaságirányítási rendszer körülményei között. *Lajkó* Ferenc a Pamutnyomóipari Vállalati szegedi textilművében a fiatal műszakiak és közgazdászok között kialakult versenyről ad rövid és érzékletes képet. Egy összeállításban pedig — három Csongrád megyei mezőgazdasági KISZ-szervezet életéből — a helytállás, a fiatalok megbecsülése, s a szervezettség erősítése problémáit ismerhetjük meg a júniusi számból.

A VÁROS RENDJE

Padtalanok

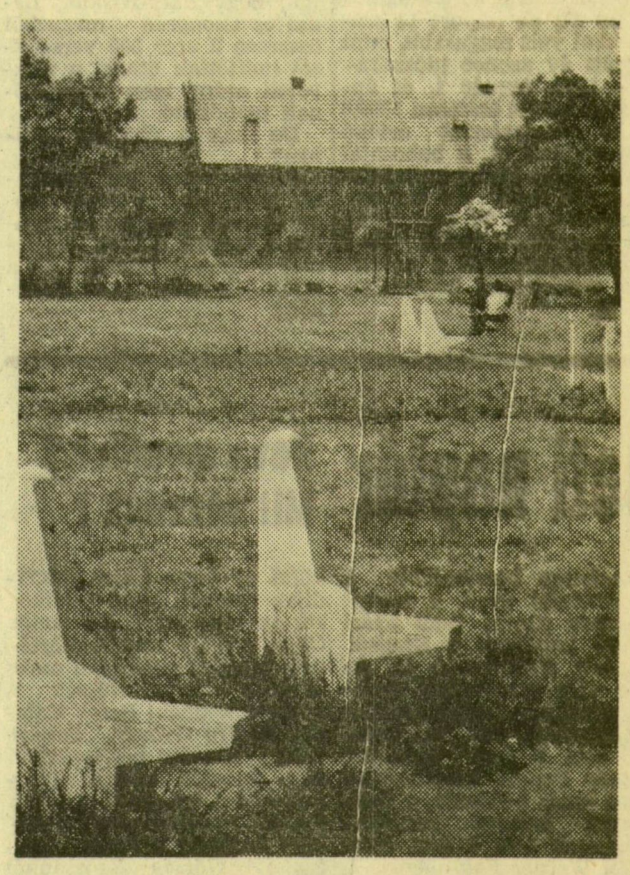

Mármint azok a fiatal párok, akiket nem ásókapa, csupán egy deszka hiánya választ el egymástól. Ha a városgazdálkodási vállalat még sokáig késlekedik az ülőkék felszerelésével, a Mátyás téren alkalmasint megalakul a Padtalanok Klubja. Erről vall Vass Lajos Kisfaludy utcai olvasónk fényképe is: az üres kőlábak lassacskán kérdőjellé görbülnek, azon szomorkodva, hogy velük senki sem törődik.

Tisza-party

Ha már a padoknál tartunk, egy Tisza-parti Tisza-party-t is csak félig-meddig lehetne a szegedi rakparton megrendezni. Az ülőkék jórésze ugyanis itt is hiányzik. De nemcsak ez a baj! Jóllehet már egyre-másra érkeznek a külföldi és hazai turistacsoportok, s a rakodópart alsó kövei is szárazra kerültek, a Szőke Tisza környékének rakparti része még mindig a külvárosok giz-gazos elhanyagoltságára emlékeztető állapotban van. Legutóbb, olvasóink figyelmeztetésére reagálva, írtunk a lépcsők rossz állapotáról, ma már a játékok előkészületeinek szellemében a rakpart egészének kulturáltabbá tételére szeretnénk a figyelem reflektorát irányítani: a nyálkás vizet zöldellő hajdani virágágyásokra, a Lenin körút végződésénél levő lépcső tövében díszelgő szemétdombra — mindarra tehát, ami nem tartozik feltétlenül a szegedi látványosságok közé.

A ruha és a gombok

Az ünnepi hetekig van még másfél hónap, addigra sok tatarozás, útépítés befejeződik, mégis jogosnak érezzük azokat az aggodalmakat, amelyekkel olvasóink sora teljesek. Mert az ünneplő ruha hiába ragyogó fekete, nadrágját hiába vasalja kardélességűre a szabó, felső zsebében hiába fehérlik elegáns zsebkendő, ha — mondjuk — lógnak rajta a gombok. Tanácsülésen már jónéhány hónapja fölvetődött, hogy legalább ideiglenesen rendbe kéne valahogy hozni a Bajcsy-Zsilinszky utca sarkán lebontott épület romos helyét. Azóta is kidűlt-bedűlt kerítés jelzi, hogy az a táj nem tartozik szorosan a városképhez. Nos, legalább egy rendes ideiglenes kerítés kellene oda, a belváros közepébe. Egy gond ez a sok közül, egy ideiglenes megoldás. A játékok előtt azonban van még idő felmérni a többieket is: nem lehetett volna tán szebben festeni be a Hungária homlokzatát, el lehetne-e tüntetni szép épületeink oldaláról a levakart plakátok maradványát, egyáltalán: érdekes és szép plakátokkal leragasztani a műemlék számba menőket? Hogy a szép ruha valóban hibátlan is legyen.

Veress Miklós

Épült: 1957—1969

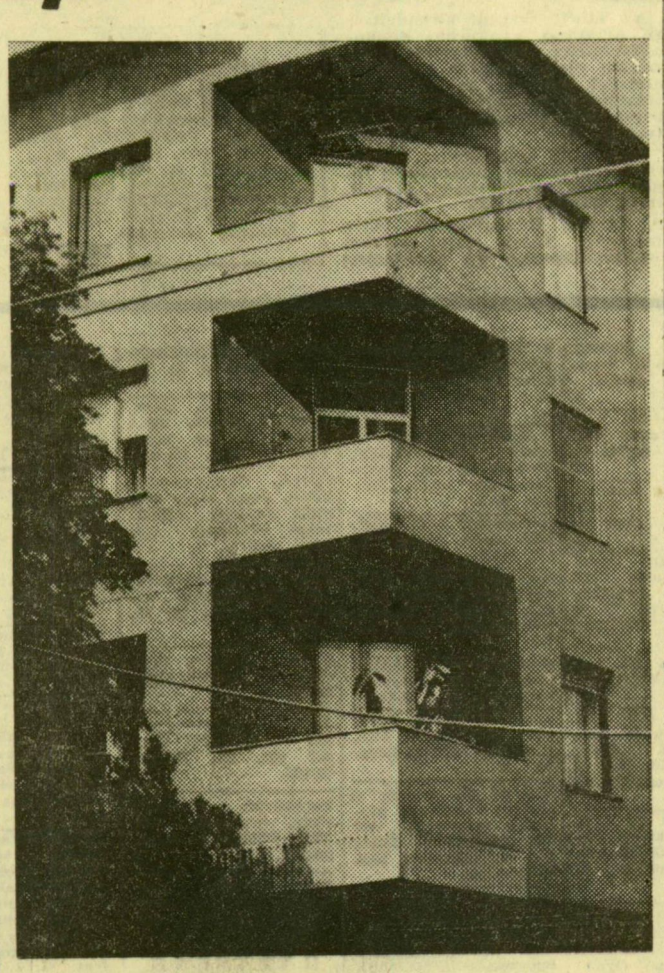

Április 4. útja 24.

(97.) Lehet még két emelettel több? Hogyne, ha a régi ház kibírja. Így lett szép nagy épület ez is. Friedl Sándor tervezte.

Ultrahang a gyógyászatban

Az ultrahang segítségével az ötödik-hatodik héten megbízhatóan megállapítható a terhesség és következtetni lehet ikrekre is —mondotta egy előadó az ultrahang gyógyászati felhasználásával foglalkozó első világkongresszuson, Bécsben. A másodpercenkénti húszezer rezgésnél magasabb, úgynevezett ultrahangokat az orvostudomány már évtizedek óta alkalmazza a reumatikus betegségek gyógyítására. A második világháború óta végbement fejlődés, amelynek nyomán több százezertől húsz millióig terjedő rezgésszámú ultrahangokat alkalmaznak, nagymértékben kiterjesztette e technika gyógyászati felhasználását. A diagnosztikában az ultrahangos felvételek egészítik ki a röntgenképet, a többi között olyan területeken (például a szemgyógyászatban), ahol a hagyományos eljárás sokkal bonyolultabb. Fokozott szerep jut az ultrahangnak a rákos daganatok felismerésében, a balesetek utáni agyvizsgálatokban, valamint a szívbetegségek kezelésében is. A bécsi kongresszuson mintegy ezer orvos vesz részt a világ húsz országából. (MTI)

Erődtemplomot restaurálnak

Restaurálják egyik legérdekesebb középkori műemlékünket, a vörösberényi erődtemplomot. A szakértők megállapításai szerint a vörösberényi templom 1290-ben már ott állott a balatonalmádi mellett húzódó mostani malomvölgy torkolatánál. Az országos műemléki felügyelőség szakemberei megerősítik az erődfalakat és restaurálják a két gótikus kaput is.